

СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА, СОЦІАЛЬНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

УДК 316.334.3:316.472.4

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2026.2.15>**Кондов Костянтин Володимирович**

кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри політології та соціології
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-4503-4365

Ощипок Іван Федорович

кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології та соціології
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, Україна
orcid.org/0000-0001-6645-8856

ДОВІРА ДО ГРОМАДСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Актуальність дослідження зумовлена глибокими соціальними трансформаціями в Україні в умовах повномасштабної війни, що супроводжуються зростанням ролі громадянського суспільства та його інституцій. У воєнний період волонтерські організації, благодійні фонди та громадські ініціативи виконують критично важливі функції мобілізації ресурсів, координації допомоги та підтримки населення, що актуалізує проблему довіри до них як ключового соціального ресурсу та чинника суспільної стійкості.

Метою статті є аналіз рівня довіри до громадських інституцій в Україні у період війни, а також виявлення основних чинників, що впливають на її формування та трансформацію.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні соціологічні методи, зокрема теоретичне узагальнення, аналіз вторинних даних, порівняльний метод і системний підхід. Емпіричною базою слугують аналітичні матеріали соціологічних досліджень, передусім узагальнені дані VoxUkraine та інших дослідницьких центрів.

У результаті дослідження встановлено, що у 2022–2025 роках відбулося суттєве зростання рівня довіри до громадських інституцій, насамперед до волонтерських організацій і благодійних фондів. Визначено, що ключовими чинниками формування довіри є ефективність діяльності, прозорість і підзвітність, а також безпосередній досвід взаємодії громадян із цими інституціями. Доведено, що в умовах війни довіра набуває переважно практичного характеру та формується на основі результативності діяльності організацій. Обґрунтовано, що громадські інституції відіграють системоутворюючу роль у процесі соціальної консолідації, сприяючи мобілізації соціального капіталу, розвитку горизонтальних зв'язків і зміцненню соціальної солідарності.

Ключові слова: довіра, громадські інституції, громадянське суспільство, соціальний капітал, волонтерські організації, війна, соціальна солідарність.

Вступ. Актуальність дослідження довіри до громадських інституцій в Україні зумовлена глибокими соціальними трансформаціями, спричиненими повномасштабною війною, яка суттєво

вплинула на структуру суспільних відносин та механізми соціальної взаємодії. В умовах тривалої кризи особливого значення набувають інституції громадянського суспільства – волонтерські організації, благодійні фонди та громадські ініціативи. Вони виконують критично важливі функції підтримки населення та забезпечення потреб оборони, часто компенсуючи обмежені можливості формальних структур. Ці інституції стали ключовими агентами мобілізації ресурсів, координації допомоги та формування горизонтальних зв'язків у суспільстві. У цьому контексті довіра виступає не лише показником легітимності таких інституцій, але й важливим соціальним ресурсом, що визначає рівень участі громадян у спільних практиках взаємодопомоги та самоорганізації. Додаткової актуальності дослідженню надає динамічний характер змін довіри, що простежується упродовж останнього десятиліття, зокрема за даними аналітичних досліджень VoxUkraine за 2015–2025 роки, які дозволяють виявити як довгострокові тенденції, так і специфічний вплив воєнного контексту на трансформацію громадянських орієнтацій. Таким чином, аналіз довіри до громадських інституцій є необхідним для розуміння процесів консолідації українського суспільства, розвитку соціального капіталу та формування ефективних моделей взаємодії у воєнний період.

Постановка проблеми. Попри зростання ролі громадських інституцій в умовах війни, питання довіри до них залишається недостатньо осмисленим у науковому дискурсі. Наявні емпіричні дослідження, зокрема аналітичні матеріали VoxUkraine, фіксують суттєві зміни у рівнях довіри громадян до різних суспільних інституцій упродовж 2015–2025 років, однак ці дані потребують подальшого теоретичного узагальнення саме в контексті функціонування громадянського суспільства. Особливої уваги потребує аналіз довіри до громадських інституцій як специфічного типу соціальних структур, що діють на засадах добровільності, горизонтальних зв'язків та самоорганізації.

У зв'язку з цим постає проблема визначення характеру трансформації довіри до громадських інституцій в умовах війни, а також виявлення ключових чинників, що зумовлюють її зростання або зниження. Недостатня розробленість цього питання у вітчизняній соціології, попри наявність значного емпіричного матеріалу, зумовлює необхідність комплексного аналізу довіри як соціального феномену в умовах воєнного часу.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема довіри як соціального феномену посідає важливе місце в соціологічних теоріях класиків соціологічної науки. Концептуальні основи аналізу довіри були закладені у працях П'єра Бурдьє, який розглядав довіру як складову соціального капіталу та ресурс соціальних практик [1]; дослідженнях Ентоні Гідденса, в яких підкреслюється роль довіри в умовах ризику та невизначеності, що є особливо актуальним для аналізу суспільств у кризових ситуаціях [2]; в працях Роберта Патнема, де доводиться, що високий рівень міжособистісної та інституційної довіри сприяє ефективності громадських інституцій і розвитку горизонтальних зв'язків у суспільстві [3; 4]. Важливий внесок у теоретизацію довіри здійснив також Ніклас Луман, який інтерпретував довіру як механізм редукації соціальної складності [5].

В сучасному українському та міжнародному науковому дискурсі проблема довіри до громадських інституцій у контексті війни також активно розробляється. Д. Гриненко доводить, що «соціальна довіра є необхідним складником розвитку громадянського суспільства» і реалізується у взаємозв'язку з такими цінностями, як справедливість, добропорядність, свобода, рівність [6, с. 137]. Автор розкриває особливості її прояву в економічному та політичному сегментах громадянського суспільства. М. Костів та співавтори в емпіричному дослідженні підкреслюють, що під час воєнного стану «актори громадянського суспільства почали брати участь в евакуаціях, допомозі внутрішньо переміщеним особам, координації гуманітарної допомоги та закупівлі боєприпасів для українських військових підрозділів» [7, с. 4], доповнюючи державні функції та демонструючи високу адаптивність волонтерських і некомерційних організацій. Дж. Йє, Н. Ліндал, Ф. П'єррі, аналізуючи 68 млн постів у соціальних мережах, показують, що «соціальні медіа-мережі відіграли значну роль у підтримці українського населення, дозволяючи громадянам ділитися свідченнями з перших рук про конфлікт та сприяючи формуванню

почуття спільноти та солідарності» [8, с. 1], а також підкреслюють ключову роль краудсорсингу та краудфандингу у мобілізації підтримки.

Сучасні емпіричні дослідження довіри в Україні представлені, зокрема, аналітичними звітами Київський міжнародний інститут соціології, Центр Разумкова та VoxUkraine. У цих дослідженнях простежується динаміка довіри до різних соціальних інституцій, зокрема в період після 2014 року та в умовах повномасштабної війни. Особливу цінність має аналітичне дослідження VoxUkraine «Аналіз довіри громадян України до суспільних інституцій (2015–2025)», яке узагальнює дані провідних соціологічних служб і дозволяє виявити довгострокові тенденції змін довіри [9].

Водночас, попри значну кількість емпіричних даних, у науковій літературі недостатньо уваги приділяється саме довірі до громадських інституцій як окремого об'єкта дослідження. Більшість робіт зосереджена на аналізі довіри до державних структур або інституцій загалом, без чіткого розмежування між державним і громадським секторами. Крім того, обмежено досліджено специфіку формування довіри до волонтерських та благодійних організацій у контексті війни, що зумовлює необхідність подальшого наукового осмислення цієї проблематики.

Метою статті є аналіз рівня довіри до громадських інституцій в Україні в умовах війни на основі емпіричних даних, а також виявлення основних чинників, що впливають на формування та трансформацію довіри в середовищі громадянського суспільства.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

1. Узагальнити теоретичні підходи до розуміння довіри як соціального феномену;
2. Проаналізувати динаміку довіри до громадських інституцій в Україні на основі сучасних емпіричних даних;
3. Визначити основні чинники, що впливають на формування довіри до громадських інституцій в умовах війни;
4. Охарактеризувати роль громадянського суспільства у зміцненні довіри та соціальної солідарності.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні соціологічні методи. Зокрема, використано метод теоретичного узагальнення для аналізу наукових підходів до проблеми довіри; метод аналізу вторинних даних – для інтерпретації результатів соціологічних досліджень, представлених у звітах VoxUkraine, а також інших аналітичних центрів; порівняльний метод – для виявлення динаміки змін рівня довіри у різні періоди; системний підхід – для комплексного розгляду громадських інституцій як елементу громадянського суспільства.

Теоретичні основи довіри до громадських інституцій. У соціологічному дискурсі довіра розглядається як один із ключових механізмів забезпечення стабільності соціальних систем та ефективності взаємодії між індивідами і соціальними інститутами. Вона виступає формою соціального очікування, що ґрунтується на впевненості у передбачуваності дій інших акторів та їхній відповідності соціальним нормам і цінностям.

Систематизуючи сучасні підходи до феномену соціальної довіри, виокремлюють три концепції. Згідно з концепцією Ф. Фукуями, довіра зароджується в просторі безпосередніх міжособистісних контактів і поступово накопичується на «середньому» рівні соціальних відносин, тобто на рівні громадянського суспільства. Саме цей рівень згодом стає основою загальносоціальної довіри. Фукуяма розглядає довіру як фундаментальну характеристику суспільства, що охоплює всі рівні – від індивідуального до загальносуспільного, і вважає її головним рушієм прогресивного розвитку суспільства, тоді як економічні відносини та національно-культурні традиції відіграють важливу, але все ж другорядну роль [6, с. 139].

Друга концепція, запропонована Е. Гідденсом, трактує соціальну довіру як інтегративну настанову суспільної свідомості. Вона виконує роль своєрідного «орієнтира» для громадян у світі соціальних ризиків: допомагає організовувати власні дії, конструювати особистий соціальний простір і успішно орієнтуватися в умовах невизначеності. Довіра при цьому проявляється одночасно на двох рівнях – персональному (довіра до конкретної людини, кооперація, взаємна

відповідальність і впевненість у порядності оточення) та інституційному (довіра до органів влади, традиційних відносин і суспільних підсистем) [6, с. 139].

Третій, соціально-психологічний підхід, наголошує, що єдиним справжнім суб'єктом суспільно-політичного життя може бути лише конкретна людина як жива істота. У кожній особистості закладено потенціал політичної активності, спрямований на встановлення оптимальних відносин із соціальним оточенням. Цей потенціал актуалізується залежно від внутрішніх і зовнішніх умов [6, с. 139].

Ці три концепції особливо актуальні для розуміння довіри до громадських інституцій в умовах війни в Україні. Концепція Фукуяма пояснює, чому саме волонтерські організації та благодійні фонди стали «середнім рівнем», на якому акумулюється суспільна довіра. Підхід Гідденса допомагає зрозуміти, як у кризовому середовищі довіра стає інструментом орієнтації громадян у світі ризиків і невизначеності. Суб'єктний підхід, своєю чергою, підкреслює, що саме індивідуальна активність громадян (волонтерство, самоорганізація) є основою формування нової якості громадянського суспільства.

Соціальна довіра в громадянському суспільстві нерозривно пов'язана з іншими фундаментальними цінностями соціального життя. Серед основних моральних якостей, які відповідають даним цінностям, є відповідальність, чесність, передбачуваність у взаємодії, свобода вибору моделі поведінки, толерантність, добра воля, прагнення до взаєморозуміння, рівність та соціально зумовлений колективізм. Ці якості, на переконання А. Рижанової, становлять основу соціального капіталу та передбачають високий рівень партнерських відносин між людьми. У такому розумінні соціальна довіра постає як система відкритих, доброзичливих і конструктивних відносин між суб'єктами, що ґрунтуються на взаємній впевненості в порядності та чесності один одного. Вона може виникати як завдяки набутому досвіду, так і через спонтанне, неусвідомлене почуття симпатії. Водночас дослідниця підкреслює, що довіра аж ніяк не є сліпою вірою в бездоганність усіх соціальних інститутів, організацій чи груп. Вона народжується, розвивається й закріплюється виключно через реальний практичний досвід взаємодії. Отже, довіру можна визначити як комплекс моральних якостей, що проявляються в щоденному ставленні та поведінці людей у процесі спілкування та співпраці [6, с. 140].

Інший аспект проблеми висвітлює Ю. Фурман. Він вважає, що стійке функціонування громадянського суспільства можливе лише за умови органічного поєднання колективної солідарності та індивідуалізму. Саме в цьому синтезі реалізується соціальна довіра – як на рівні особистих контактів, так і на рівні колективних відносин. Автор трактує довіру як багатовимірну категорію (соціологічну, психологічну та юридичну), яка позначає відкриті й позитивні стосунки між громадянами. Вона відображає спільне переконання учасників взаємодії в їхній взаємній моральності та чесності під час розв'язання як суспільних, так і особистих питань [6, с. 140].

Таким чином, соціальна довіра постає як динамічний морально-ціннісний механізм, що формується на перетині індивідуального досвіду взаємодії та колективних практик самоорганізації. Вона поєднує міжособистісний рівень (впевненість у порядності конкретної людини) та інституційний рівень (довіру до соціальних структур). У воєнний період цей механізм набуває особливого значення, трансформуючись у ресурс соціальної мобілізації. Саме завдяки цьому волонтерські ініціативи та громадські організації стають основою самоорганізації та стійкості суспільства.

Динаміка довіри до громадських інституцій в Україні у 2022–2025 рр. Аналіз динаміки довіри до громадських інституцій у період повномасштабної війни (2022–2025 рр.) ґрунтується на узагальнених емпіричних даних, представлених у аналітичних матеріалах VoxUkraine, які систематизують результати провідних соціологічних опитувань в Україні. Такий підхід дозволяє зосередитися на специфіці трансформації довіри саме в умовах воєнного часу, коли соціальні інститути функціонують у режимі підвищеної невизначеності та ризику.

У 2022–2025 роках спостерігається суттєве зростання довіри до громадських інституцій, насамперед волонтерських організацій та благодійних фондів. Це зростання має різко виражений характер у 2022 році, коли початок повномасштабної війни спричинив безпрецедентну

мобілізацію громадянського суспільства та активізацію горизонтальних мереж взаємодопомоги. Надалі, у 2023–2025 роках, рівень довіри стабілізується на високому рівні, що свідчить про інституціоналізацію волонтерських практик [9].

Ключовою особливістю цього періоду є те, що довіра до громадських інституцій формується переважно на основі практичної ефективності їхньої діяльності. Громадяни оцінюють інституції через їхню здатність швидко реагувати на потреби суспільства, забезпечувати гуманітарну допомогу та підтримувати критичні сфери життя. У цьому контексті довіра набуває функціонального характеру та безпосередньо пов'язана з результативністю дій інституцій.

Водночас важливо зазначити, що висока довіра не є однорідною щодо всіх типів громадських інституцій. Найвищі показники демонструють організації, які мають чітку операційну ефективність та видимий суспільний результат діяльності. Натомість менш структуровані або новостворені ініціативи можуть мати більш нестабільний рівень довіри, що вказує на залежність цього феномену від інституційної зрілості та організаційної спроможності.

Отже, період 2022–2025 років характеризується якісною трансформацією довіри до громадських інституцій в Україні: від ситуативної мобілізаційної довіри у 2022 році до більш стабільної та інституціалізованої форми у наступні роки. Це свідчить про посилення ролі громадянського суспільства як ключового механізму соціальної підтримки за воєнних обставин.

Чинники формування довіри до громадських інституцій в умовах війни. Формування довіри до громадських інституцій в Україні у період повномасштабної війни зумовлене комплексом взаємопов'язаних соціальних, організаційних та комунікаційних чинників, які визначають специфіку функціонування громадянського суспільства в умовах кризової реальності.

Першим і найбільш вагомим чинником є *фактична ефективність діяльності* громадських інституцій. У кризових умовах довіра формується не стільки через формальний статус, скільки через здатність ефективно вирішувати реальні проблеми. Волонтерські організації та благодійні фонди демонструють високу адаптивність і безпосередній вплив на гуманітарні та оборонні потреби. За даними VoxUkraine, «профіль довіри до волонтерських організацій та добровольчих загонів повторює траєкторію довіри до ЗСУ: стрімке зростання у 2022 році з подальшим незначним зниженням (ймовірно, через їхній зв'язок із національною обороною)» [9].

Другим ключовим чинником є *прозорість діяльності та підзвітність*. Організації, які забезпечують відкриту звітність, отримують вищий рівень довіри. Умови війни загострили чутливість суспільства до питань чесності. Дослідження «Зелена книга української доброчинності 2025» показало, що «середня оцінка прозорості благодійних фондів становить 6,2 бала з 10 можливих», а понад 60 % опитаних підтримують ідею законодавчого зобов'язання публікувати фінансову звітність [10].

Третім чинником виступає *безпосередній досвід взаємодії* громадян із громадськими інституціями. Довіра виникає через особисту участь у волонтерських ініціативах, отримання допомоги або спостереження за конкретними результатами. Такий досвід створює ефект «практичної довіри». За даними Razumkov Centre (листопад 2025), довіра до волонтерських організацій сягнула 81 %, а до громадських організацій – 64 %, що значно перевищує довоєнні показники саме завдяки відчутній практичній допомозі [11].

Роль громадських інституцій у консолідації українського суспільства в умовах війни. У період повномасштабної війни громадські інституції в Україні набули особливої ролі як один із ключових механізмів соціальної консолідації та підтримки суспільної цілісності. Їхня діяльність вийшла за межі традиційних функцій громадянського суспільства та перетворилася на важливий чинник забезпечення соціальної стабільності, мобілізації ресурсів і підтримки населення в умовах тривалої кризи.

Передусім громадські інституції виконують функцію мобілізації соціального капіталу, забезпечуючи акумулювання матеріальних, фінансових та людських ресурсів через мережі горизонтальної взаємодії. У цьому контексті вони виступають посередниками між індивідуальними ініціативами громадян та колективними потребами суспільства. Така функція безпосередньо пов'язана з природою соціального капіталу, який формується через мережі взаємодії та довіри,

адже «соціальні мережі дозволяють суб'єктам координувати свої вертикальні і горизонтальні зв'язки, спрямовані на успішне досягнення поставлених цілей» [12, с. 38].

Важливою функцією є також підтримка соціальної солідарності, яка в умовах війни набуває особливого значення. Громадські інституції сприяють формуванню відчуття спільності та взаємної відповідальності, що проявляється у високому рівні залученості громадян до волонтерської діяльності та благодійних ініціатив. Це узгоджується з підходами до розуміння соціального капіталу як системи горизонтальних зв'язків, які забезпечують згуртованість спільнот і можливість мобілізації колективних ресурсів [13].

Окремо слід відзначити їхню роль у формуванні горизонтальних комунікаційних мереж, які забезпечують швидке поширення інформації, координацію дій та оперативне реагування на суспільні потреби. Такі мережі часто є більш гнучкими та адаптивними порівняно з формалізованими структурами, що підвищує їхню ефективність у кризових умовах: «Російське вторгнення в Україну спричинило безпрецедентний рівень громадянської мобілізації, коли громадяни швидко самоорганізувалися у волонтерські мережі для підтримки збройних сил і цивільного населення, що постраждало від війни» [14, с. 3].

У контексті війни важливим є також внесок громадських інституцій у підтримку соціальної стійкості суспільства, що проявляється у здатності швидко адаптуватися до змін і компенсувати дефіцити ресурсів або організаційних можливостей інших секторів. Така роль пов'язана з їхнім функціонуванням у системі суспільних відносин, де, як зазначається, «соціальна довіра в системі реалізації суспільних відносин сполучається з іншими цінностями» [6, с. 137]. Це свідчить про те, що громадські інституції виступають важливим механізмом підтримки соціальної стабільності та адаптивності в умовах кризових трансформацій.

Таким чином, громадські інституції відіграють системоутворюючу роль у процесі консолідації українського суспільства в умовах війни, забезпечуючи не лише матеріальну та організаційну підтримку, але й формування стійких горизонтальних зв'язків, соціальної солідарності та високого рівня довіри, що є критично важливим для функціонування суспільства в кризових умовах.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що довіра до громадських інституцій в Україні у період повномасштабної війни зазнала значних якісних і кількісних змін. Аналіз емпіричних даних, зокрема узагальнених матеріалів VoxUkraine, дозволив виявити чітку тенденцію до зростання рівня довіри до волонтерських організацій і благодійних фондів, що пояснюється їхньою високою соціальною ефективністю та безпосередньою участю у вирішенні критичних потреб суспільства. Встановлено, що ключовою особливістю трансформації довіри є її перехід від абстрактного сприйняття інституцій до оцінювання їхньої практичної результативності. У цьому контексті довіра формується переважно на основі реального досвіду взаємодії громадян із громадськими інституціями, що посилює її стійкість та соціальну значущість.

Визначено основні чинники формування довіри в умовах війни, серед яких: ефективність діяльності громадських інституцій, прозорість, підзвітність та інформаційна відкритість, які посилюють запит на солідарність і взаємодопомогу. Ці чинники взаємодіють між собою, формуючи комплексну систему підтримки високого рівня довіри в суспільстві. Також встановлено, що громадські інституції відіграють системоутворюючу роль у процесі соціальної консолідації українського суспільства, забезпечуючи мобілізацію соціального капіталу, розвиток горизонтальних мереж взаємодії та зміцнення соціальної солідарності. Їхня діяльність сприяє підвищенню стійкості суспільства до кризових викликів та формуванню нових моделей громадянської взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bourdieu P. The Forms of Capital. In: Richardson J. (ed.) Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education. New York: Greenwood, 1986. P. 241–258.
2. Giddens A. The Consequences of Modernity. Stanford: Stanford University Press, 1990. 186 p.
3. Putnam R.D. Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy. Princeton: Princeton University Press, 1993. 258 p.

4. Putnam R.D. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster, 2000. 541 p.
5. Luhmann N. *Trust and Power*. Chichester: Wiley, 1979. 208 p.
6. Гриценко Д. Соціальна довіра як фундаментальна цінність громадянського суспільства. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*. 2025. № 3 (66). С. 134–142. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.66.337966>
7. Kostiv M., Kochyn V., Lideikyte Huber G., Neri-Castracane G. *The War in Ukraine: Volunteers and Non-Profit Organizations*. 2023. 13 p.
8. Ye J., Jindal N., Pierri F., Luceri L. *Online Networks of Support in Distressed Environments: Solidarity and Mobilization during the Russian Invasion of Ukraine*. 2023.
9. Analysis of Ukrainians' Trust in Public Institutions (2015–2025). *VoxUkraine*. 2026. URL: <https://voxukraine.org/en/analysis-of-ukrainians-trust-in-public-institutions-2015-2025-who-ukrainians-trust-the-most-and-the-least> (дата звернення: 18.04.2026).
10. Українська благодійність 2025: виклики, довіра, зміни. *Благодійність України*. 2025. URL: <https://blagoukraine.org/news/ukrayinska-blagodijnist-2025-vyklyky-dovira-zminy-3963.html> (дата звернення: 18.04.2026).
11. Оцінка ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів (листопад 2025). Центр Разумкова. 2025. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-sotsialnykh-instytutiv-otsinka-problem-shcho-isnuiut-v-ukrainskomu-suspilstvilystopad-2025r> (дата звернення: 18.04.2026).
12. Немашкало К. Теоретико-методичні основи структуризації соціального капіталу. Підприємство та інновації. 2025. № 25. С. 28–32.
13. Соціальний капітал – індикатор розвитку громади. URL: <https://iscm.org.ua/uk/2010/10/07/sotsialnyj-kapital-indikator-rozvyt/> (дата звернення: 18.04.2026).
14. Ibrahim N., Abdelhameed H., Farasoo A. *The Securitization of Civil Society in Conflict Zones: A Comparative Study of Iraq and Afghanistan*. 2022. 18 p.

REFERENCES

1. Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In: Richardson, J. (ed.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood. P. 241–258.
2. Giddens, A. (1990). *The consequences of modernity*. Stanford: Stanford University Press.
3. Putnam, R.D. (1993). *Making democracy work: Civic traditions in modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
4. Putnam, R.D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.
5. Luhmann, N. (1979). *Trust and power*. Chichester: Wiley.
6. Hrytsenko, D. (2025). Sotsialna dovera yak fundamentalna tsinnist hromadianskoho suspilstva [Social trust as a fundamental value of civil society]. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu imeni Yaroslava Mudroho*. № 3 (66). S. 134–142. DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.66.337966> [in Ukrainian].
7. Kostiv, M., Kochyn, V., Lideikyte Huber, G., Neri-Castracane, G. (2023). *The war in Ukraine: Volunteers and non-profit organizations*. [in English].
8. Ye, J., Jindal, N., Pierri, F., Luceri, L. (2023). Online networks of support in distressed environments: Solidarity and mobilization during the Russian invasion of Ukraine. [in English].
9. VoxUkraine (2026). Analysis of Ukrainians' trust in public institutions (2015–2025). Available at: <https://voxukraine.org/en/analysis-of-ukrainians-trust-in-public-institutions-2015-2025-who-ukrainians-trust-the-most-and-the-least> (accessed 18 April 2026).
10. Blahodiinist Ukrainy (2025). Ukrainska blahodiinist 2025: vyklyky, dovera, zminy [Ukrainian charity 2025: challenges, trust, changes]. Available at: <https://blagoukraine.org/news/ukrayinska-blagodijnist-2025-vyklyky-dovira-zminy-3963.html> (accessed 18 April 2026). [in Ukrainian].
11. Razumkov Centre (2025). Otsinka situatsii v kraini, dovera do sotsialnykh instytutiv (lystopad 2025) [Assessment of the situation in the country, trust in social institutions]. Available at: [https://razumkov.org.ua/...](https://razumkov.org.ua/) (accessed 18 April 2026). [in Ukrainian].
12. Nemashkalo, K. (2025). Teoretyko-metodychni osnovy strukturyzatsii sotsialnoho kapitalu [Theoretical and methodological foundations of structuring social capital]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*. № 25. S. 28–32. [in Ukrainian].

13. Sotsialnyi kapital – indyikator rozvytku hromady [Social capital as an indicator of community development]. Available at: [https://iscm.org.ua/...](https://iscm.org.ua/) (accessed 18 April 2026). [in Ukrainian].

14. Ibrahim, N., Abdelhameed, H., Farasoo, A. (2022). *The securitization of civil society in conflict zones: A comparative study of Iraq and Afghanistan*. [in English].

Kondov Kostiantyn Volodymyrovych

Candidate of Sociological Sciences,
Associate Professor at the Department of Political Science and Sociology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
18/2 Bulvarno-Kudriavska str., Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-4503-4365

Oshchypok Ivan Fedorovych

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor at the Department of Political Science and Sociology
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
18/2 Bulvarno-Kudriavska str., Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6645-8856

TRUST IN PUBLIC INSTITUTIONS IN UKRAINE DURING THE WAR

The relevance of the study is determined by profound social transformations in Ukraine under the conditions of a full-scale war, accompanied by the growing role of civil society and its institutions. During wartime, volunteer organizations, charitable foundations, and civic initiatives perform critically important functions of resource mobilization, coordination of assistance, and support for the population, which makes the issue of trust in these institutions particularly significant as a key social resource and a factor of societal resilience.

The purpose of the article is to analyze the level of trust in public institutions in Ukraine during the war period and to identify the main factors influencing its formation and transformation.

The methodological basis of the research includes general scientific and specific sociological methods, in particular theoretical generalization, secondary data analysis, comparative method, and a systemic approach. The empirical basis consists of analytical materials from sociological studies, primarily summarized data from VoxUkraine and other research centers.

The results of the study show that in 2022–2025 there was a significant increase in the level of trust in public institutions, especially in volunteer organizations and charitable foundations. It is determined that the key factors shaping trust include the effectiveness of activities, transparency and accountability, as well as direct experience of interaction between citizens and these institutions. It is demonstrated that in wartime trust acquires a predominantly practical character and is formed on the basis of organizational performance and outcomes. It is substantiated that public institutions play a system-forming role in the process of social consolidation by facilitating the mobilization of social capital, the development of horizontal ties, and the strengthening of social solidarity.

Key words: *trust, public institutions, civil society, social capital, volunteer organizations, war, social solidarity.*

Дата першого надходження статті до видання: 20.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026